

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2010

**AFRIKAANS HUISTAAL –
VRAESTEL 3
MEMORANDUM**

Hierdie memorandum bestaan uit 8 bladsye.

ALGEMENE ASSESSERINGRIGLYNE

Vraestel 3 word volgens die nasionale rubrieke nagesien. Assessering word aangedui deur bv.

Kode	Kriteria	Punt
5	Inhoud	17
5	T/S/R	10
3	Struktuur	2

Die finale punt word opgetel en in 'n kring aangedui en na die begin van die afdeling oorgedra.

AFDELING A: OPSTEL

- AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer.
- Die leerder mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf en hy/sy mag enige tipe opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf.
- Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

A. VERHALENDE OPSTEL

- Dit gaan oor iets wat gebeur het en vertel word ('n storie of gebeurtenis).
- 'n Sterk oortuigende storielyn
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, dit oortuig en ontwikkel logies; daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar kan fiktief wees.
- Gewoonlik in verlede tyd geskryf.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding wat die leser boei.
- 'n Verrassende slot.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens. taalgebruik, paraagrafering moet aandag geniet.

B. BESPIEGELEND OPSTEL

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink.
- Verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- 'n Eie mening word gevorm (logies en sistematies).
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paraagrafering moet aandag geniet.

C. VERKLARENDE OPSTEL

- Feitelike navorsing word aangebied.
- Feite word akkuraat gegee sonder dat getalle of bewyse geverifieer word.
- Die leser word tot insig en kennis gelei
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paraagrafering moet aandag geniet.

D. BESKRYWENDE OPSTEL

- Waarnemings met al vyf sinuie wat goeie woordeskat vereis.
- Insig, begrip, 'n eie beleving en sinvolheid geniet aandag. (Dus meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties na 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word op 'n oorspronklike wyse aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paraagrafering moet aandag geniet.

E. BEREDENERENDE OPSTEL

- Dit gaan oor iets waaroor standpunt ingeneem word.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- 'n Gebalanseerde, objektiewe standpunt word ingeneem.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- 'n Gevolgtrekking word bereik in die slotparagraaf wat aansluit by die inleiding.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paraagrafering moet aandag geniet.

F. ARGUMENTATIEWE OPSTEL

- Die kandidaat moet sy/haar persoonlike standpunt stel.
- Daarna word dit van die kandidaat verwag om sy/haar standpunt met 'n reeks argument te motiveer.
- Die argumente moet daarop gemik wees om die besondere/persoonlike standpunt te steun of verder uit te brei.
- Die argument moet duidelik en oortuigend wees en ook getuig van rype insig.

- Die teenoorgestelde standpunt kan ook beredeneer word ten einde liggaam aan die kandidaat se standpunt te gee.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

H. VISUELE PRIKKELS

Hou die volgende in gedagte:

- Die prikkels leen hulle tot verskillende aanbiedings.
- Daar mag slegs oor EEN prikkel geskryf word.
- Riglyne vir: Verhalende, bespiegelende en feite-opstel: sien AFDELING A.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: LANGER TRANSAKSIONELE TEKS

AFDELING B word volgens die rubriek uit 30 geassesseer. Slegs EEN teks word nagesien.

TOESPRAAK

- Feitelike aanbieding met voorbeelde
- Wees saaklik: sinne moet duidelik wees.
- Woordkeuse moet interessant en effektief wees.
- Korrekte register vir teikengehoor.

ARTIKEL

- Feitelike aanbieding.
- Logiese en duidelike uiteensetting van die inhoud.
- Deeglike kennis van die onderwerp belangrik.
- Gewoonlik in bedrywende vorm gegee.
- Inhoud word in paragrafe aangebied
- Wees saaklik: sinne moet duidelik wees.
- Woordkeuse moet interessant en effektief wees.
- Slot vat artikel saam.

RAADGEE-BRIEF

- Gepaste vorm – kan formeel of informeel wees.
- Inhoud: oorspronklik, kreatief en oortuigend wees.
- Toon styl en register moet gepas wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

BRIEF AAN PERS

Korrekte vorm: adres, datum, geadresseerde in blokformaat.
Aanvaar verskillende vorme solank as wat dit in 'n departementele goedgekeurde handboek verskyn.
Toonaard, register en styl gepas.
Die saak word kernagtig en saaklik gestel.
Argumente moet logies georden wees.
Onderwerp word so logies moontlik beredeneer.
Stellings word gemotiveer.
Duidelike verband tussen opskrif van die briefinhoud en die saak waaroor die brief gaan.

TOTAAL AFDELING B: 30**AFDELING C: KORTER TEKS**

AFDELING C word volgens die rubriek uit 20 geassesseer. Slegs EEN teks word in die finale vorm geassesseer.

DAGBOEK

- Eerstepersoonsvertelling
- Inhoud handel oor gevoelens en lesse geleer.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paraagrafering moet aandag geniet.
- Kan kreatief aangebied word.
- Volsinne word gebruik: geen telegramstyl nie.

WENKE

- Volsinne word gebruik: geen telegramstyl nie.
- Die skryfstuk kan puntsgewys of in paragraafvorm aangebied word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik moet aandag geniet.
- Dit kan ook kreatief aangebied word.
- Inhoud moet gepas, oorspronklik wees.

PLAKKAAT

Duidelike uitleg
Hou in gedagte: teikengroep
Inhoud: tyd, plek en datum belangrik d.w.s. **wat**, **waar**, **wie** en **wanneer** moet beantwoord word.
Onderwerp/tema moet aandag trek.
Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING C: 20**GROOTTOTAAL: 100**

**AFDELING A: OPSTEL
HUISTAAL**

50 PUNTE	KODE 7 Uitmunterend 80-100%	KODE 6 Verdienstelik 70-79%	KODE 5 Beduidend 60-69%	KODE 4 Voldoende 50-59%	KODE 3 Matige 40-49%	KODE 2 Basies 30-39%	KODE 1 Ontoereikend 0-29%
INHOUD EN BEPLANNING 30 PUNTE	<u>24-30</u> -Inhoud uitstaande, hoogs oorspronklik. -Idees stem jou tot nadenke uitdagend, volwasse. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n foutlose aanbieding.	<u>21-23</u> -Inhoud verdienstelik, oorspronklik. -Idees verbeelingsryk en interessant. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n vernuftige aanbieding.	<u>18-20</u> -Inhoud goed, redelik coherent. -Idees interessant en oortuigend. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n goeie aanbieding.	<u>15-17</u> -Inhoud geskik, voldoende coherent. -Idees interessant, oorspronklikheid voldoende. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n bevredigend aanbieding.	<u>12-14</u> -Inhoud middelmatig, gewoon. Gapings in kohereisie. -Idees meestal toepaslik. -Oorspronklikheid beperk. -Beplanning en/of eerste poging lei tot 'n redelike en samehangende aanbieding.	<u>9-11</u> -Inhoud nie altyd duidelik. Kohereisie ontbreek. -Beperkte idees, herhaal dikwels. -Onvoldoende vir huiistaalvlak t.s.v. Aanbieding nie goed nie.	<u>0-8</u> -Inhoud grootliks irrelevant. Geen kohereisie. -Idees vervelig, herhalend. -Onvoldoende beplanning en/of eerste poging. Aanbieding swak.
TAAL, STYL EN REDIGERING 15 PUNTE	<u>12-15</u> -Krities bewus van taalimpak. -Taal, puntuasie effektief gebruik. -Gebruik hoogs gepaste, figuurlike taal. -Woordkeuse uitsonderlik en volwasse. -Styl, toon, register hoogs geskik vir onderwerp. -Feitlik foutloos na proeflees en redigering.	<u>10½-11½</u> -Krities bewus van taalimpak. -Taal, puntuasie korrek: Gebruik knap figuurlike taal. -Woordkeuse varieer en is kreatief. -Styl, toon, register geskik vir onderwerp. -Grootliks foutvry na proeflees en redigering.	<u>9-10</u> -Krities bewustheid van taal duidelik. -Taal, puntuasie meestal korrek. -Woordkeuse geskik vir teks. -Styl, toon, register geskik vir teks. -Meestal foutvry na proeflees en redigering.	<u>7½-8½</u> -Enkele aanduidings van kritiese taalbewustheid. -Taal eenvoudig, puntuasie voldoende. -Woordkeuse voldoende. -Styl, toon, register voldoende. -Styl, toon, register oor die algemeen in ooreenstemming met teksvereistes. -Steeds foute na proeflees en redigering.	<u>6-7</u> -Beperkte aanduidings van kritiese bewustheid. -Taal middelmatig, puntuasie dikwels verkeerd gebruik. -Woordkeuse beperk. -Styl, toon, register toon gebrek aan samehang. -Baie foute na proeflees en redigering.	<u>4½-5½</u> -Geen kritiese taalbewustheid. -Gebrekkige taal en puntuasie. -Woordkeuse beperk. -Styl, toon, register nie geskik. -Besaaï met foute na proeflees en redigering.	<u>0-4</u> -Geen kritiese taalbewustheid. -Ernstige gebrek aan taal en puntuasie. -Woordkeuse nie geskik. -Styl, toon, register gebrekkig in alle opsigte. -Besaaï met foute en verwar leser na proeflees en redigering.
STRUKTUUR 5 PUNTE	<u>4-5</u> -Koherende ontwikkeling van onderwerp. Skerp, uitsonderlike detail. -Sinne en paragrawe briljant saamgestel. -Lengte in ooreenstemming met vereistes van opstel.	<u>3½</u> -Logiese ontwikkeling van besonderhede. Kohorent. -Sinne, paragrawe logies, gevarieerd. -Lengte korrek.	<u>3</u> -Ontwikkeling van verskeie relevante besonderhede. -Sinne, paragrawe goed saamgestel. -Lengte korrek.	<u>2½</u> -Net enkele noodsaaklike idees gegee, besonderhede ontwikkel tog. -Sinne, paragrawe mag foute bevat, maar opstel maak nog sin. -Lengte is amper korrek.	<u>2</u> -Net enkele noodsaaklike idees kan duidelik onderskei word. -Sinne, paragrawe bevat foute, maar opstel maak nog sin. -Lengte – te lank/kort.	<u>1½</u> -Dwaal soms van die onderwerp af, algemene gedagtegang kan gevolg word.-Sinne, paragrawe basies saamgestel. -Lengte – te lank/kort.	<u>0-1</u> -Dwaal van onderwerp af. -Sinne, paragrawe verwarrend en onkonsekwent. -Lengte – ver te lank/kort.

AFDELING B: LANGER TRANSAKSIONELE TEKSTE
HUISTAAL

30 PUNTE	KODE 7 Uitmuntend 80-100%	KODE 6 Verdienstelik 70-79%	KODE 5 Beduidend 60-69%	KODE 4 Voldoende 50-59%	KODE 3 Matig 40-49%	KODE 2 Basies 30-39%	KODE 1 Ontoereikend 0-29%
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT	14¹/₂-1 -Uitgebreide, gespesialiseerde kennis van vereistes van teks. -Gedissiplineerde skryfwerk-behou fokus, geen afwykings. -Inhoud en idees algeheel coherent en hoogs uitgebreid, alle details ondersteun steun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot eerste poging lei tot feitelike foutlose, gepaste aanbieding. -Formaat hoogs geskik/uitmuntend.	-Baie goeie kennis van formaat van teks. -Gedissiplineerde skryfwerk-behou fokus, geen afwykings. -Inhoud en idees algeheel coherent en uitgebreid, alle details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot eerste poging lei tot baie goeie saamgestelde, gepaste aanbieding. -Nodige reëls vir formaat van teks baie goed toegepas/verdienstelik.	-Redelike kennis van vereistes van teks. -Skryfwerk behou fokus, geringe afwykings. -Inhoud en idees meestal coherent en uitgebreid, meeste details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot goed saamgestelde, gepaste aanbieding. -Nodige reëls vir formaat van teks toegepas/beduidend.	-Voldoende kennis van vereistes van teks. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, maar dit belemmer nie algehele betekenis. -Inhoud en idees voldoende coherent, sommige details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot bevredigende, gepaste aanbieding. -Vereistes van formaat voldoende toegepas.	-Matige kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek vaag. -Idees en inhoud matig coherent, baie sommige details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot matige, gepaste en koherente aanbieding. -Het matige idee van formaat van teks – nalatige foute.	-Elementêre kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. -Inhoud en idees nie altyd coherent, baie min details ondersteun onderwerp. -Onvoldoende vir Huistaalvlak t.s.v. beplanning en/of eerste poging, swak aanbieding. -Het vae idee van formaat van teks – kritiese, nalatige foute/ elementêr.	0-5 -Geen kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. -Inhoud en idees nie coherent, baie min details ondersteun onderwerp. -Beplanning en/of eerste poging onvoldoende. Swak aanbieding. -Formaat van teks nie toegepas/ontoereikend.
TAAL, STYL EN REDIGERING	10-12 -Grammatikaal akkuraat en brijant saamgestel. -Woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) -Styl, toon, register hoogs geskik. -Feitlik foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	-Baie goed saamgestel en akkuraat. -Woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) - Geskikte styl, toon, register vir vereistes van teks. -Grootliks foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	-Goed saamgestel en lees maklik. -Woordeskat geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register meestal geskik. -Meestal foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	-Samestelling voldoende, foute belemmer nie vloei van teks. -Woordeskat voldoende vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register redelik geskik. -n Paar foute na proeflees en redigering. -Lengte amper korrek.	-Samestelling basies. Verskeie foute. -Woordeskat beperk en nie baie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register pas nie altyd by onderwerp nie. -Verskeie foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	-Swak saamgestel en moeilik om te volg. -Woordeskat benodig remediering en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud nie geskik. -Besaai met foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	0-3¹/₂ -Swak saamgestel en baie moeilik om te volg. - Woordeskat benodig ernstige remediering en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud -Styl, toon en register kom nie met onderwerp ooreen. -Besaai met foute en verwar leser na proeflees. -Lengte – ver te lank/kort.
12 PUNTE							

AFDELING C: KORTER TRANSAKSIONELE TEKS HUISTAAL

20 MARKS	KODE 7 Uitmuntend 80-100%	KODE 6 Verdienstelik 70-79%	KODE 5 Beduidend 60-69%	KODE 4 Voldoende 50-59%	KODE 3 Matig 40-49%	KODE 2 Basies 30-39%	KODE 1 Ontoereikend 0-29%
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT 12 PUNTE	10-12 -Uitgebreide, gespesialiseerde kennis van vereistes van teks -Toon grondige bewusheid van wyer konteks in skryfwerk. -Skryf gedissiplineerd –behou fokus, geen afwykings van formaat. -Inhoud en idees algeheel coherent en hoogs uitgebreid, alle details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot feitelike foutlose, gepaste aanbieding. -Formaat hoogs geskik/uitmuntend.	8^{1/2}-9^{1/2} -Baie goeie kennis van formaat van teks. -Toon breë bewusheid van wyer konteks in skryfwerk. -Skryf gedissiplineerd –behou fokus, geen afwykings van formaat. -Inhoud en idees coherent en baie goed uitgebreid, alle details ondersteun onderwerp -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot goed saamgestelde, gepaste aanbieding. -Nodige reëls vir formaat van teks baie goed toegepas/verdienstelik.	7^{1/2}-8 -Redelike kennis van vereistes van teks. -Toon 'n algemene bewusheid van wyer konteks in skryfwerk. -Skryfwerk behou fokus, min afwykings van formaat. -Inhoud en idees coherent en uitgebreid, meeste details ondersteun onderwerp -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot goed saamgestelde, gepaste aanbieding. -Nodige reëls vir formaat van teks verdeenstelik.	6-7 -Voldoende kennis van vereistes van teks. -Toon enkele tekens van bewusheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af, maar dit belemmer nie algehele betekenis -Inhoud en idees voldoende coherent, sommige details ondersteun onderwerp. -Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot bevredigende, gepaste aanbieding -Vereistes van formaat voldoende toegepas	5-5^{1/2} - Matige kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Toon beperkte tekens van bewusheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af. -Skryfwerk wyk van betekenis plek-plek vaag - Idees en inhoud matig coherent, sommige details ondersteun onderwerp. - Bewyse van beplanning en/of eerste poging lei tot matige, gepaste en koherente aanbieding. -Het matige idee van formaat van teks – sommige kritiese, nalatige foute.	4-4^{1/2} -Elementêre kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon beperkte fokus. -Toon beperkte tekens van bewusheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af. -Skryfwerk wyk van betekenis plek-plek onduidelik. - Inhoud en idees nie altyd coherent, baie min details ondersteun onderwerp. -Beplanning en/of eerste poging onvoldoende. -Swak aanbieding. -Formaat van teks nie toegepas/ontoereikend.	0-3^{1/2} -Geen kennis van vereistes van teks. -Toon geen tekens van bewusheid van wyer konteks in skryfwerk -Skryfwerk wyk van onderwerp af, betekenis plek-plek onduidelik. - Inhoud en idees nie coherent, baie min details ondersteun onderwerp. -Beplanning en/of eerste poging onvoldoende. -Swak aanbieding. -Formaat van teks nie toegepas/ontoereikend.
TAAL, STYL EN REDIGERING 8 PUNTE	6^{1/2}-8 - Grammatikaal akkuraat en briljant saamgestel. -Woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) -Styl, toon, register hoogs geskik. -Feitlik foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek	5^{1/2}-6 -Baie goed saamgestel en akkuraat. -Woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en opdrag(inhoud) -Geskikte styl, toon, register vir vereistes van teks. -Grootliks foutvry na proeflees en redigering. -Lengte korrek.	5 -Goed saamgestel en lees maklik. -Woordeskat geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register meestal geskik. -Meestal foutvry na proeflees en redigering. -Lengte c korrek.	4-4^{1/2} -Samestelling voldoende, foute belemmer nie vloei van teks. -Woordeskat voldoende vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon, register redelik geskik. -'n Paar foute na proeflees en redigering. -Lengte amper korrek.	3^{1/2} -Samestelling basies. Verskeie foute. -Woordeskat beperk en nie baie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register pas nie altyd by onderwerp nie. -Verskeie foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	2^{1/2}-3 -Swak saamgestel en moeilik om te volg. -Woordeskat benodig remediering en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud. -Styl, toon en register nie geskik. -Besaaï met foute na proeflees en redigering. -Lengte – te lank/kort.	0-2 -Swak saamgestel en baie moeilik om te volg. - Woordeskat benodig ernstige remediering en is nie geskik vir doel, gehoor en inhoud -Styl, toon en register kom nie met onderwerp ooreen. -Besaaï met foute en verwar leser na proeflees. -Lengte – ver te lank/kort.